

fascinați de ocazia de a lucra independent de regizori, alții au protestat împotriva teatrului rutinier sau a reformei teatrale neîmplinite (nici până acum). Acest val de idealști naivi deveniți artiști independenți a produs câteva spectacole interesante care, însă, fără un sprijin solid, au dispărut la fel de rapid pe cât au apărut, și doar cei mai încăpățânați continuă să lucreze în afara teatrelor finanțate de stat. Unul dintre aceștia este actorul cu o gamă expresivă infintă, Valentinas Masalskis, fondatorul grupului „Menu samburis” („Convenția teatrală”), reunind artiști plastici, muzicieni și actori pentru proiecte comune. Alt exemplu este teatrul în aer liber „Miraklis” („Miracol”) întemeiat de regizorul Vega Vaieiunaitė, care a atras atenția asupra lui la festivalul „Zilele Vilniusului '95” printr-un spectacol muzical cu marionete și artificii *Pro Memoria Sv. Stepono Street 7* pe ruinele casei de la aceeași adresă, în memoria foștilor locatari, iar în 1997 a produs un spectacol de păpuși cu foc pe apă, având la bază textul *Furtunii* lui Shakespeare, într-un parc din Vilnius, pe malul râului Vilnelė. În Šiauliai, cuplul de artiști, regizorul Audrone Bagatyryte și actorul Edmundas Leonavicius, realizează cu „Edmundas’Studio – 3” o serie de spectacole experimentale într-un singur personaj, bazate pe *Hamlet*-ul shakesporean, poezia Orientului Îndepărtat sau *Oedip rege* de Sofocle.

În opinia Elonei Bajoreniene, „teatrul lituanian poate fi în același timp dinamic, având dorința și potențialul schimbării, sau întepenit în rutină, dezarticulat și cu un manageriat ineficient. Teatrul este ca viața noastră în general. Nekrosius numește acest timp: amurg.”

Portrete de regizori

OSKAR KORSUNOVAS

Născut în 1969 la Vilnius; studii de regie, cu profesorul Jonas Vaitkus, 1989 – 1993. Din 1990, lucrează ca regizor al Teatrului Academic de Stat Lituanian (Vilnius). În 1999, își fondează propria companie teatrală Teatrul „Oskaras Korsunovas”.

Debutează în 1990 cu *Acolo pentru a fi aici*, un spectacol care i-a adus faimă internațională, turnee și premii precum „Fringe Feast”, premiul pentru spectacol alternativ, la Festivalul Internațional de la Edinburgh. Korsunovas își consolidează reputația de regizor al tinerei generații prin trilogia produsă între 1992– 1994 care cuprinde *Bătrâna 1* (1992), *Bătrâna 2* (1994) și musicalul *Bună Sonya Anul Nou* (1994) după scrierile lui Daniil Charms și Aleksandr Vedenski. Cei doi autori ruși erau reprezentanții literaturii absurdului din anii '20–'30. Sub dictatura stalinistă, acest fapt i-a costat viața. Elona Bajoriniene explică în articolul său

despre teatrul lituanian, „Teatrul în amurg“, succesul lui Korsunovas: „Nimic nu pare să îl apese; pe el teatrul îl atrage ca un joc, ca *Insuportabila ușurăta a ființei*, după cum spune Milan Kundera. Regizorul însuși explică faptul că în spectacolele sale important este „să fii «aici și acolo» simultan. Este o lume instabilă, un teren virgin, nemarcat, o iluzie optică și acustică în care ceea ce este cu adevărat important și real nu poate fi decât ghicit, nu este imediat recognoscibil și vizibil. De exemplu, o bătrână balerină întâlnită accidental este însăși Moartea.“

În 1996, Korsunovas pune în scenă *P.S. dosar O.K.* a dramaturgului lituanian Sigistas Parulkis, titlul fiind un joc cu inițialele regizorului și ale autorului piesei, cu ideea de *post-scriptum* sau cu cuvântul OK. Duo-ul regizor-dramaturg a provocat reacții puternice prin răspunsul controversat dat la eternele întrebări privind identitatea poporului lituanian, spectacolul lor fiind o acerbă analiză a societății lituaniene a momentului, luându-și „libertatea de a revizui valorile sacre pentru Lituania timp de decenii, care au fost apărate cu sânge în ciocnirile cu trupele sovietice din 1991, și aducând în prim plan conflictul dintre generații“. *P.S. dosar O.K.*, în final, ajunge la povestea biblică a sacrificiului lui Avraam și Isaac, dar de această dată rolurile sunt inversate, cel sacrificat fiind tatăl. „Autorii demitizează“, comentează E. Bajoreniene, „o generație, cea a propriilor părinți, cei care și-au legitimat și justificat existența prin fluturarea drapelului național și câștigarea independenței la începutul decadei a zecea. Cuplul P.-K. se întreabă cine sunt părinții tinerilor moderni – cel mai bun pilot din lume sau cel mai bun culegător de ciuperci, după cum li se spunea pe vremea Uniunii Sovietice? Sau poate acest «tată» este un torționar KGB care acum lucrează ca paznic la școală și este adeptul educației cu «nuiaua de fier»? Care și unde sunt valorile respectate și prețuite de părinți, în care tână generație să se mai poate încrede?“

În 1995, Korsunovas pune în scenă *Olandezul zburător* de Richard Wagner, dar adevăratul salt vine în 1998 cu *Roberto Zucco* de Bernard-Marie Koltes la Teatrul Lituanian de Stat, spectacol centrat pe existența unui tânăr și care cedează esteticii populiste (Roberto Zucco este un skater pe role care evoluează pe muzica asurzitoare, de discotecă a lui Gintaras Sodeika). Comentând aceste spectacole, Bajoreniene afirmă: „nu sunt atât de împlinite și complete ca trilogia repetată și jucată în săli-studio. Trilogia avea publicul său, gata să renunțe la câteva beri pentru două ore la teatrul lui Korsunovas. Transferând teatrul său din *off* pe scena principală, Korsunovas și-a pierdut în mod sigur o parte dintre fani, dar, totodată, a intrat într-o altă categorie – cea a «greilor» profesioniști.“

La propria companie teatrală, produce atât *Cumpărături & Acuplări* (*Shopping and Fucking*) de M. Ravenhill'a, cât și un Shakespeare – *Visul unei nopți de vară*.

GINTARAS VARNAS

Născut în 1961; studii de teatru și regie la Academia Lituaniană de Muzică 1992–1997. Fondator și director artistic al Teatrului Politic de Marionete „Sėpa“ până în 1992. Regizor de teatru și spectacole de operă, turnee în Europa, Canada și Statele Unite.

